

Keskkonnaministeerium
Narva mnt 7a
15172 Tallinn

Teie 27.09.2019

Meie 04.10.2019 nr 4/210

Ettepanekud bürokraatia vähendamiseks

Lugupeetud Rene Kokk!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tunnustab Keskkonnaministeeriumit algatuse eest koguda erinevatelt huvigruppideelt ettepanekuid halduskoormuse vähendamiseks keskkonna valdkonnas ning kinnituse eest, et olete edaspidi valmis vastu võtma meetmeid bürokraatia vähendamiseks.

I Kaubanduskoja üldised ettepanekud, kuidas hea õigusloome abil vältida üleliigse halduskoormuse tekkimist.

1. Huvigruppide kaasamine

Ministeerium peab otsuste tegemisse kaasama huvigruppe. Mida olulisemat muudatust plaanitakse ellu viia, seda põhjalikum peab kaasamine olema. Huvigruppide kaasamine võimalikult varajases faasis aitab vähendada riski, et kehtestatakse meede, mis suurendab ebamõistlikult teatud sihtgrupi halduskoormust.

2. Piisav aeg tagasiside andmiseks

Huvigruppidele tuleb anda piisavalt aega, et eelnõu või muu dokumendi kohta arvamust avaldada. Üldreeglina võiks arvamuse andmise tähtaeg olla vähemalt 15 tööpäeva. Kui tähtaeg on liiga lühike, siis ei pruugi huvigrupid jõuda kõiki probleemseid kohti üles leida.

3. Mõjude analüüs

Üheks oluliseks murekohaks on õigusaktide mõjuanalüüside tegemata jätmine või mõjuanalüüsi läbiviimine pealiskaudselt. Eelkõige on see probleemiks olukorras, kus õigusakt sisaldab olulise mõjuga muudatust. Ilma mõjuanalüüsita ei pruugi selguda, et teatud muudatusel on näiteks negatiivne mõju ettevõtete halduskoormusele.

4. Direktiivide ülevõtmine miinimumnõuetega

Eesti ei peaks ELi direktiive üldreeglina üle võtma rangemate nõuetega kui direktiivis kirjas. Kui riik otsustab rangemate nõuete kasuks, siis tuleb seda ka veenvalt põhjendada ning hinnata sellega kaasnevaid mõjusid.

5. Ülereguleerimise vältimine

Liiga sageli esineb juhtumeid, kus ühe või teise probleemi esimese ja ainuvõimaliku lahendusena näeb ministeerium õigusakti muudatust või uue õigusakti kehtestamist. Õigusakti muutmine peab olema viimaseks vahendiks probleemi lahendamisel ning

enne seda tuleb analüüsida ja vajadusel katsetada muid meetodeid, näiteks teadlikkuse tõstmine, järelevalve tõhustamine, õigusakti tõlgenduse muutmine.

6. Ühe lahenduse põhjendamatu eelistamise vältimine

Õigusloome protsessis oleme kokku puutunud olukordadega, kus poliitikud ja/või ametnikud valivad välja ühe konkreetse regulatiivse lahenduse probleemi lahendamiseks ning hilisemates õigusloome etappides hakatakse otsima põhjendusi, miks see on kõige parem lahendus. Õigusloome protsess peaks toimima aga vastupidiselt. Esmalt tuleb sõnastada probleem, mida lahendada hakatakse. Seejärel tuleb kaardistada ja analüüsida erinevate alternatiivide mõjusid ja alles siis tuleb teha lõplik valik erinevate alternatiivide hulgast. Kui seda põhimõtet eiratakse, siis suureneb risk, et kehtestatakse nõue, mis ei täida oma eesmärki, kuid millega võib kaasnedä täiendavad kulud ja halduskoormus.

7. Väljatöötamiskavatsuse koostamine

Üldreeglina peab igale seaduseelnõule eelnema väljatöötamiskavatsust, kus tuleb sõnastada probleem, pakkuda välja erinevaid alternatiive probleemi lahendamiseks ning hinnata alternatiivide mõjusid. Väljatöötamiskavatsuse koostamata jätmise süvendab riski, et võetakse kasutusele meetmed, mis ebanõistlikult suurendavad halduskoormust või jäävad arutelust kõrvale meetmed, mille abil on võimalik bürokraatiat vähendada.

II Kaubanduskoja konkreetsemad ettepanekud bürokraatia vähendamiseks:

1. KOTKASE infosüsteem

Oleme viimase aasta jooksul paljudelt tööstusettevõtjatelt saanud KOTKASE kohta negatiivset tagasisidet. Peamine probleem peitub selles, et uus infosüsteem ei ole korralikult välja arendatud ning esile kerkivad probleemid on suurendanud nii ettevõtjate kui ka lubade menetlejate töökoormust. Palume enne KOTKASE järgnevate etappide kasutusele võtmist rohkem panustada arenduste testimisse. Lisaks tuleb ka KOTKASE olemasolevad puudused võimalikult kiiresti kõrvaldada. Keskkonnaministeerium võiks koondada kõik mured, mis on ettevõtetele tulnud seoses KOTKASga. Lisaks võiks ministeerium anda teada, kas ja millal saavad need probleemid lahendatud. Praegu on murekoht see, et ettevõtted annavad probleemidest teada ja KOTKASE haldaja ütleb, et nad teavad muret ja tegelevad sellega, kuid ettevõtete vaates ei lähe ikkagi midagi paremaks.

2. Pakendiaruande auditeerimise kohustus

Pakendiettevõtjate halduskoormuse ja kulude vähendamise eesmärgil teeme ettepaneku kaotada pakendiseaduse §-st 24¹ nõue, et pakendiettevõtja on kohustatud laskma oma pakendiaruande auditeerida vandeaudiitoril. Ettepaneku elluviimine vähendab ca 1000 pakendiettevõtja halduskoormust ning hoiab kokku pakendiettevõtjate kulusid vähemalt 2 mln eurot aastas.

3. Müügi pakendi ringlussevõtu sihtarv

Keskkonnaministeerium plaanib seoses jäätmepaketi ülevõtmisega Eesti õigusesse kehtestada müügipakendi ringlussevõtu sihtmäär. Teeme ettepaneku jätta see nõue kehtestamata, sest sellega suureneb nii pakendiettevtete, taaskasutusorganisatsioonide kui ka järelevalveasutuste halduskoormus ning kulud. Keskkonnaministeerium võiks selle nõude kehtestamisest loobuda järgmistel põhjustel.

- Kehtivatest ELi direktiividest ning ka ülevõetavatest EL direktiividest 2018/851 ja 2018/852 ei tulene müügipakendi ringlussevõtu sihtarvu kehtestamise kohustust. Kõik taaskasutuse ja ringlussevõtu sihtmäärad on ELi õiguses kehtestatud kogu turule lastud pakendi (nii müügi-, veo- kui rühmapakendi) summaarsetest kogustest lähtudes.
- Puudub võimalus üldisest pakendijäätmete voost eristada, millised pakendid on müügipakendid ja millised mitte.
- Meile teadolevalt puudub täna igasugune müügipakendi ringlussevõtu mõõtmise metoodika. Lisaks on väga keeruline kontrollida, kas müügipakendi ringlussevõtu määr kajastab ka tegelikkuses müügipakendite ringlussevõttu või on selle hulgas teatud ulatuses ka rühma- ja veopakendi ringlussevõtt.

Loodame, et võtate edaspidises õigusloomes arvesse Kaubanduskoja ettepanekuid ning lahendate peagi meie poolt esiletõstetud konkreetsed probleemid.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts
Peadirektor

Koostanud: Marko Udras marko.udras@koda.ee 6040070